

σύγχρονο

Φάσμα_{Group}
προπαρασκευή για
A.E.I. & T.E.I.

μαθητικό φροντιστήριο

1. 25ης Μαρτίου 111– ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ – ☎ 50.27.990 – 50.20.990
2. 25ης Μαρτίου 74–Πλ. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ –☎ 50.50.658 – 50.60.845
3. Γραβιάς 85 – Κηπούπολη – ☎ 50.51.557 – 50.56.296
4. Πρωτεσιλάου 63 – Ίλιον - ☎ 26.32.505 – 26.32.507

Μάθημα : ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ- ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
Καθηγητής : ΟΜΑΔΑ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΦΑΣΜΑ
Τάξη : Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
Ημερομηνία : 23/11/2014
Ονοματεπώνυμο :

Πλάτωνος Πρωταγόρας, 332A – 323A

Κείμενο

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρῦεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχύ διηρθώσατο τῇ τέχνῃ καὶ οἰκῆσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τάς ἐκ τῆς γῆς τροφάς ἡύρετο. Οὕτω δὲ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχάς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τό πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθός ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής –πολιτικὴν γάρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμικὴ – ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἡδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῶ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῇ πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίῃ δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὥς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; Νενέμηνται δὲ ᾧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανός ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θές παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὥς νόσον πόλεως». Οὕτω δὲ, ᾧ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τέ ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ἢ λόγος ἢ ἄλλης τινός δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἶονται μετεῖναι συμβουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτός ὢν τῶν ὀλίγων συμβουλεύῃ, οὐκ ἀνέχονται, ὥς σύ φῆς – εἰκότως ὥς ἐγὼ φημί - ὅταν δὲ εἰς συμβουλήν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρός ἀνέχονται, ὥς παντὶ προσήκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς ἢ μὴ εἶναι πόλεις. Αὕτη, ᾧ Σώκρατες, τούτου αἰτία.

Ερωτήσεις

A. Να μεταφράσετε το απόσπασμα: «Πότερον ὥς αἱ τέχναι ... κτείνειν ὥς νόσον πόλεως».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω:

B.1. Πώς είχαν μοιραστεί στους ανθρώπους προηγουμένως οι τέχνες; Να σχολιάσετε την ερώτηση του Ερμή για τον τρόπο με τον οποίο αυτός θα μοιράσει στους ανθρώπους τα δώρα του Δία και από την άποψη της λειτουργικότητάς της στο λόγο.

Μονάδες 10

B.2. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶν μόνον θεοὺς ἐνόμισε, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν: Στο χωρίο αυτό ο Πρωταγόρας φαίνεται να δέχεται ότι το θρησκευτικό συναίσθημα είναι έμφυτο. Πώς εξηγείται η άποψη του αυτή, αν τη συσχετίσουμε με τις γενικότερες περί θεών αντιλήψεις του;

Μονάδες 10

B.3. Με βάση το πρωτότυπο κείμενο και το μεταφρασμένο που ακολουθεί, αφού καταγράψετε την ένσταση του Σωκράτη για το διδακτό της αρετής, να αναφέρετε με ποιον τρόπο δικαιολογεί ο Πρωταγόρας τη συμπεριφορά των Αθηναίων στην εκκλησία του δήμου.

Εγώ λοιπόν θεωρώ, όπως και οι άλλοι Έλληνες, πως οι Αθηναίοι είναι σοφοί. Και βλέπω ότι, όποτε συγκεντρωνόμαστε στην εκκλησία του δήμου, όταν η πόλη πρόκειται να εκτελέσει κάποιο έργο οικοδομικό, καλούμε τους οικοδόμους ως συμβούλους στην οικοδομία, κι όταν πάλι πρόκειται για ναυπηγικό έργο, καλούμε τους ναυπηγούς, και με τον ίδιο τρόπο πράττουμε όταν πρόκειται για όλα τα αντίστοιχα έργα, για όσα δηλαδή θεωρείται πως είναι διδακτά και μπορεί κάποιος να τα μάθει με κατάλληλα μαθήματα. Εάν επιχειρήσει δε κάποιος άλλος να δώσει τη συμβουλή του στον δήμο, κάποιος που οι άνθρωποι δεν τον θεωρούν τεχνίτη σχετικό, η συνέλευση δεν τον αποδέχεται, ακόμα κι αν είναι και ωραίος και πλούσιος και από μεγάλη οικογένεια. Αντίθετα, τον κοροϊδεύουν και του φωνάζουν, μέχρι αυτός που τόλμησε να μιλήσει να φύγει μόνος του τρομοκρατημένος ή μέχρι να τον σύρουν οι τοξότες και να τον βγάλουν σηκωτό, με διαταγή των πρυτάνεων. Για τα θέματα λοιπόν που θεωρούν [οι Αθηναίοι] ότι εξαρτώνται από κάποια συγκεκριμένη τεχνογνωσία, έτσι ενεργούν. Όταν όμως πρέπει να αποφασιστεί κάποιο ζήτημα που αφορά τη διοίκηση της πόλεως, σηκώνεται και δίνει τις συμβουλές του γι' αυτό εξίσου και ο οικοδόμος, και ο σιδηράς, και ο έμπορος ή ο ναυτικός, και ο πλούσιος, και ο φτωχός, και αυτός που είναι από μεγάλο γένος, και αυτός που δεν είναι από κάποια γενιά σπουδαία. Και κανένας δεν τους ψέγει γι' αυτό, όπως τους προηγούμενους: γιατί εσύ, χωρίς να έχεις διδαχτεί από πουθενά αυτό το πράγμα και χωρίς να έχεις δάσκαλο σ' αυτό το θέμα, θέλεις τώρα να δώσεις και συμβουλές. Άρα, είναι προφανές πως δεν θεωρούν ότι το πράγμα αυτό είναι κάτι που διδάσκεται.

Μονάδες 10

B.4. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο και τη λειτουργία της διάλεξης ως μεθόδου ανάπτυξης απόψεων του Πρωταγόρα και των σοφιστών.

Μονάδες 10

B.5. Με ποιες λέξεις του κειμένου σχετίζονται ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις: μέθεξη, νόμισμα, άρθρο, στρωσίδι, δώρο, διανομέας, γνήσιος, βουλή, σύνδεσμος, νοσηλία.

Μονάδες 10